

Vážené dámy, vážení pánové,

děkuji organizátorům této konference za možnost přednést příspěvek na téma problémů s používáním českých vysokoškolských titulů v zahraničí. Tento příspěvek, podle mě, dobře ladí s tématem konference, zejména pokud jde o zapojování příslušníků české diaspory do podpory bilaterální spolupráce zemí jejich pobytu s Českou republikou. Neboť nejsou snad lepší vyslanci naší země v cizině než naši lidé, kteří tam pracují, a mezi nimi hrají absolventi českých vysokých škol velmi významnou roli.

Zároveň se obracím ke všem těm účastníkům této konference, kteří vysokou školu nestudovali, studovat nechtěli, nemohli nebo dokonce za bývalého režimu nesměli. Berte prosím tento příspěvek jako vyjádření potřeb jisté specifické skupiny Čechů žijících v zahraničí ale v žádném případě jako pokus o jejich elitářské vyvyšování.

O co jde? Jde o používání českého vysokoškolského titulu „Inženýr“. **Akademický titul „Inženýr“, ve zkratce „Ing.“**, je, jak známo udělován v České republice absolventům vysokých škol poskytujícím vzdělání v oblasti **technických věd a technologie, ekonomie, zemědělství, lesnictví a vojenství**. Jde tedy o absolventy takových prestižních škol, jako jsou ČVUT, VŠE, VŠCHT, VUT a řadu dalších.

Používání českého akademického titulu Ing. má v zahraničí své problémy. Pokud se na zahraničních vysokých školách v masterském studiu podobný akademický titul uděluje, pak jen s doplňkem, který dokládá absolvování tohoto stupně vysokoškolského studia, ve Francii např. ve formě **„Ingénieur diplômé“**, v německy mluvících zemích jako **Diplom-Ingenieur** (zkratka Dipl.-Ing. nebo DI), v Itálii jako **Dottore in Ingegneria**, apod.

Samotné označení inženýr – bez přívlastku diplomovaný – je ve světě pokládáno za označení profesní, nikoliv za akademický titul. Jeho užívání není většinou úředně regulované. Obecně se jím rozumí, že jste schopný profesně vykonávat činnost v určitém technickém oboru. K tomu vám ovšem může postačovat i středoškolské vzdělání.

Napíšete-li si na navštívenku, do podpisu na e-mailu nebo do firemního telefonního seznamu, že jste Ing., budou vás tedy třeba v **Německu** všichni ve vaší firmě i mimo ni pokládat za osobu se středoškolským vzděláním, vždyť jinak byste se tituloval jako inženýr diplomovaný – Dipl.-Ing. V **Rakousku** je pro vás situace o to horší, že zde existuje úředně regulovaný **kvalifikační titul „Ingenieur“**, ve zkratce **„Ing.“**, který mohou získat **absolventi středních škol technického zaměření** po absolvování **tříleté praxe**. Svého práva také přirozeně velmi hojně využívají a tento titul používají. V Rakousku jsou držitelé tam udělovaného kvalifikačního titulu Ing. uznáváni za stejně kvalifikované jako absolventi vysokoškolského studia na úrovni bakaláře (European Qualifications Framework – Level 6), avšak bez práva nastoupit k masterskému studiu na vysoké škole. Vedle kvalifikačního titulu Ing. se v Rakousku uděluje i akademický titul Dipl.-Ing. (European Qualifications Framework – Level 7). Ten získávají absolventi masterského studia na vysoké škole technického typu. Tento akademický titul vás opravňuje k doktorskému studiu.

Může si tedy absolvent ČVUT nebo VŠE napsat např. v Rakousku na navštívenku, do podpisu na e-mailu nebo do firemního telefonního seznamu titul Dipl.-Ing. nebo Mag.? Vždyť rakouské firmy bez problémů uznávají, že absolvent ČVUT s titulem Ing. je stejně kvalifikovaný jako absolvent rakouské vysoké školy s titulem Dipl.-Ing. nebo absolvent VŠE s titulem Ing. je stejně kvalifikovaný jako absolvent rakouské vysoké školy s titulem Mag. Odpověď je NE. Pokud si v Rakousku napíšete titul

Dipl.-Ing. nebo Mag., dopouštíte se tím přestupku, neboť akademický titul se smí podle zákona používat jen v té podobě, jak byl vydán v zemi, kde jste studoval: „**Nicht gestattet ist die Führung eines entsprechenden bzw. ähnlichen österreichischen akademischen Grades (oesterreich.gov.at).**“ Pokud se ve Francii absolvent ČVUT označí titulem „Ingénieur diplômé“, čeká ho vysoký finanční trest.

Nyní si ale můžete položit otázku, o co tedy vlastně jde? Vždyť pokud absolventi českých vysokých škol hledají v Rakousku zaměstnání, rakouské úřady jim v případě potřeby potvrdí, že požadované vysokoškolské vzdělání mají. Tak co je na tom, že nesmí používat svůj akademický titul v odpovídající rakouské podobě?

Teď uvedu **praktické stížnosti mnoha mladých českých inženýrů**: Personální oddělení rakouských firem, bank či pojišťoven se samozřejmě řídí rakouskými zákony. Do firemních seznamů, např. telefonního seznamu, vás zapíší s titulem „Ing.“, tak jak máte uvedeno na svém diplomu. Také na navštívenku vám vytisknou titul „Ing.“ Až se budete účastnit jakéhokoliv formálního firemního jednání, budou se účastníci oslovovat jmény s tituly, a vy budete oslovován s titulem „Ing.“, tedy s titulem dokládajícím Rakušanům střední odborné vzdělání, nikoliv vzdělání vysokoškolské. Ve firmách s výrobním zaměřením se budou těchto jednání účastnit i mnozí držitelé rakouského kvalifikačního titulu „Ing.“, tedy lidé se vzděláním středoškolským, a vás si každý zapamatuje, že patříte svou kvalifikací právě do této skupiny, nikoliv mezi kolegy s vysokoškolskými tituly Dipl.-Ing. či Mag. To má samozřejmě **v praxi velký negativní vliv na vaše postavení ve firmě a negativně ovlivňuje váš další profesionální růst**. Naši mladí vysokoškoláci se tedy oprávněně cítí svým titulem Ing. v Rakousku **degradovaní a profesionálně diskriminovaní**. Znam mladého absolventa ČVUT, který si raději zaplatil dálkové studium po internetu v jedné východoevropské zemi, jen aby mohl ve firmě konečně používat titul magistr a ne inženýr, který ho zařazoval kvalifikačně do skupiny, kam nepatří.

Ale i v **osobním životě se naši vysokoškoláci s českým titulem Ing. oprávněně cítí v Rakousku degradovaní a diskriminovaní**. Absolventka Vysoké školy chemicko-technologické, maminka třech dětí, si mi postěžovala, že do rodných listů jejích dětí je u jmen rodičů vysokoškoláků zapsán titul Ing., který v Rakousku označuje jen vyšší střední vzdělání. Je jí to líto a pokládá to za nespravedlivé. A titul Ing. máte zapsán i ve všech jiných veřejných listinách, např. na řidičském průkazu, a nese ho i vaše e-karta, kterou v Rakousku dokládáte své zdravotní pojištění. V zemi jako Rakousko, kde se na tituly bohužel stále tolik hledí, si na tuto skutečnost stěžují nejen mladí, ale zejména starší absolventi. Chtěl bych věřit, že je to jen jejich vnitřní pocit, ale je jim líto, že je v ordinaci u lékaře vyvolávají jménem s titulem Ing., místo aby je vyvolávali jménem s titulem Dipl.-Ing. či Mag., který mají Rakušané se stejným vzděláním. Nejde o vyvyšování, jde o spravedlnost.

Je třeba připomenout, že k právu používat v Rakousku udělovaný akademický titul již dnes **nelze dojít cestou nostrifikace**, neboť zájemce o nostrifikaci musí rakouským úřadům prokázat, že uznání jeho kvalifikace cestou nostrifikace je pro jeho pracovní působení v Rakousku nezbytné. To však již dnes neplatí. Pracovat na vysokoškolských pozicích můžete, avšak cesta k používání odpovídajícího akademického titulu je uzavřená.

Naše vysoké školy jsou na titul Ing. hrdé, tento akademický titul má u nás už svou tradici a dobré jméno. Přesto si myslím, že v době globalizace bychom **neměli zavírat oči před problémy, které Česká titulová specifika převzatá z minulosti – titul Ing. - působí v zahraničí absolventům magisterského studia na českých vysokých školách**. Uvědomme si, že jich jsou stovky, možná tisíce a že do zahraničí budou v budoucnu zcela přirozeně odcházet i další stovky a tisíce absolventů českých VŠ. Měli bychom v Česku udělovaným akademickým titulem jejich kariéru usnadnit, a ne ji brzdit.

Chtěli bychom proto požádat, aby se tímto problémem začaly **odpovědné státní orgány a vysoké školy v České republice vážně zabývat, s cílem jej jednou provždy vyřešit**. Takovým řešením by např. bylo, kdyby příslušné české vysoké školy udělovaly svým absolventům **spolu s akademickým titulem Ing. rovněž akademické tituly Master of Science (M.Sc.) nebo Master of Arts (M.A.) nebo Master of Engineering (M.Eng.), které by bylo možné používat mimo území České republiky**. Řešení by se při dobré vůli jistě našlo. Tradice je sice pěkná věc, ale udělovat v době globalizace absolventům magisterského studia akademický titul, který je v zahraničí chápán nanejvýš jako titul absolventa studia bakalářského a většinou pouze studia středoškolského, není udržitelné. Jistě by to též zvýšilo **atraktivnost studia na českých vysokých školách u zahraničních zájemců o placené studium**, které může zatím náš specifický titul Ing. spíše odradit než přilákat. I z tohoto „komerčního“ hlediska volá naše současná situace po změně.

Bylo by dobré, kdyby se úprava v používání akademického titulu Ing. a jeho doplnění titulem běžným ve světě provedla tak, aby se **vztahovala i na tituly udělené v minulosti**. Neškodilo by, kdyby tato úprava byla konzultována předem s úřady zemí, jako je Rakousko, kde mají naši absolventi největší praktické problémy.

Jen **dílčím, dočasným a možná i méně schůdným řešením, by bylo uzavření bilaterální dohody** s Rakouskem a případně i dalšími zeměmi, která by umožnila držitelům českého akademického titulu Ing. používat v těchto zemích udělovaný adekvátní akademický titul. Budeme vděční každému, kdo k řešení tohoto problému přispěje a rádi pomůžeme svými zkušenostmi.

pavel.pachta@gmail.com